

۶۱

پرسش‌ها و
پاسخ‌های
دانشجویی

آداب و احکام زیارت

دفتر شصت و یکم

www.ketab.ir

■ نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری

در دانشگاه‌ها

معاونت آموزشی و پژوهشی

اداره مشاوره و پاسخ

فصل اول - آداب و پیشینه زیارت

۱۵ آداب سفر

پرسش ۱. در اردوها و سفرهای زیارتی، چه آداب و نکاتی را رعایت کنیم که هم خوش بگذرد و هم از نظر معنوی بیشتر بهره ببریم؟

۱۸ تاریخ زیارت

پرسش ۲. می‌خواستم درباره پیشینه زیارت و تاریخچه آن اطلاعاتی به دست آورم؟

۲۰ زیارت در قضا و سنت پیامبر ﷺ

پرسش ۳. زیارت امیرالمؤمنین و سنت پیامبر ﷺ دارای چه جایگاهی می‌باشد؟

۲۳ چگونگی زیارت

پرسش ۴. چگونه زیارت کردم که بیشتر تأثیر معنوی را داشته باشد و دعا و زیارت ما نزد خداوند قبول باشد؟

۲۸ زیارت بزرگان

پرسش ۵. شنیده‌ام بزرگان با حالات خاصی زیارت می‌کردند. می‌خواستم با چند نمونه از زیارت بزرگان آشنا شوم؟

فصل دوم - مبانی و فواید زیارت

۳۵ مبانی تربیتی زیارت

پرسش ۶. مبانی تربیتی زیارت اولیاء کدام است؟

۴۲ «عارفاً بحقه»

پرسش ۷. «عارفاً بحقه» که در روایات زیارت معصومین علیهم‌السلام آمده یعنی چه؟

۴۶ فواید زیارت

پرسش ۸. می‌خواستم درباره فواید زیارت و آثاری که در زندگی می‌تواند داشته باشد بدانم؟

۴۹ توسل

پرسش ۹. آیا توسل و حاجت خواستن در زیارت، شرک نیست و با توحید عبادی منافات ندارد؟

۵۶ خدا یا اولیاء خدا!

پرسش ۱۰. گاهی برای برخی این پرسش پیش می‌آید: «آیا هنگامی که ما به پیامبر ﷺ و امامان علیهم‌السلام توسل می‌جوئیم، خودشان قدرت برآوردن حاجت ما را دارند و یا تنها حاجت ما را به خدا می‌گویند»؟!

۵۹ اولیای الهی و مشکلات آنها!!

پرسش ۱۱. برخی می‌پندارند: اگر اولیای الهی قدرت حل مشکلات مردم را دارند! چگونه است که خودشان در بسیاری از امور زندگی روزمره در سختی و مشکلات بوده‌اند؟! و مشکلات خودشان را حل نکرده‌اند؟!

۶۱ نیازمندی امامان علیهم‌السلام

پرسش ۱۲. برخی این گونه اشکال می‌کنند: امامان را که در هنگام زیارت، از آنها حاجت می‌خواهید و به درگاه خداوند «وسیله» قرار می‌دهید خودشان نیازمندند و جهت جلب حاجت خدا و امان از عذاب الهی در تلاشند و نگران می‌باشند؟ در جواب اینها چه بگوئیم.

فصل سوم - زیارت‌های برگزیده

۶۷ نام گذاری زیارت جامعه

پرسش ۱۳. چرا این زیارت را زیارت جامعه کبیره نام نهاده‌اند؟

۷۰ بررسی سند زیارت جامعه کبیره

پرسش ۱۴. آیا زیارت جامعه کبیره مستند است؟ چه دلیل یا ادله‌ای در صحت صدور این زیارت از امام معصوم (امام هادی علیهم‌السلام) وجود دارد؟

۷۲ تکبیرات زیارت جامعه

پرسش ۱۵. علت گفتن تکبیرات در آغاز زیارت جامعه کبیره چیست؟

۷۵ غلو در زیارت جامعه!

پرسش ۱۶. آیا زیارت جامعه حاوی مطالبی غلوآمیز نسبت به امامان معصوم علیهم‌السلام است و آیا ادبیات آن ادبیات قرآن سازگار است؟

۸۰ حسابی خدا یا امامان؟!

پرسش ۱۷. قرآن می‌فرماید: «بازگشت مردم به سوی ماست آن حساب آنها بر ماست» ولی در زیارت جامعه آمده است «بازگشت مردم به سوی شما است و حساب آنها بر عهده شما امامان است»

۸۳ امام شناسی راه خداشناسی!

پرسش ۱۸. ظاهراً از خداشناسی به امام شناسی می‌رسیم نه بالعکس از امام شناسی به خداشناسی؟ ولی در زیارت جامعه کبیره می‌خوانیم «من اراد الله بکم و من وحده قبل عنکم و من قصده توجه بکم» یعنی از امام به خدا می‌رسیم؟!

۸۵ زیارت عاشورا

پرسش ۱۹. می‌خواستم درباره سند زیارت عاشورا و ثواب خواندن آن، در منابع معتبر اطلاعاتی داشته باشم؟

تجلی برائت در زیارت عاشورا ۹۰

پرسش ۲۰. آیا لعن در زیارت عاشورا با آیات قرآن و روایات و اخلاق اسلامی سازگار است؟

شرافت کربلا بر کعبه! ۹۸

پرسش ۲۱. بیان ثواب چندین حج و عمره برای زیارت امام حسین (ع) یا سایر ائمه (ع)، پایین آوردن حج و عمره نیست؟

زیارت امام رضا (ع) ۱۰۳

پرسش ۲۲. چگونه امام رضا (ع) را با معرفت زیارت کنم؟

زیارت حضرت معصومه (ع) ۱۱۰

پرسش ۲۳. درباره زندگانی حضرت معصومه (ع) و چگونگی آمدن ایشان به قم توضیح دهید.

مسجد مقدس جمکران ۱۱۴

پرسش ۲۴. درباره تاریخچه مسجد مقدس جمکران و نماز آن توضیح دهید.

فصل چهارم احکام زیارت

ماز و روزه مسافر

نماز مسافر ۱۱۹

اماکن چهارگانه تخیر

غسل زیارت ۱۲۰

نیت نماز زیارت ۱۲۱

نماز نیابت

نماز جماعت مسافر ۱۲۲

نماز چهار رکعتی مسافر

نماز قضا در مسافرت

غسل در سفر ۱۲۳

تردید در مدت سفر

سفر اتفاقی کثیرالسفر

انصراف قصد ده روز ۱۲۴

سفر اطراف شهر

اردوی دانشجویی

۱۲۶ مسافرت در رمضان

روژه در سفر

نذر در سفر

۱۲۷ نذر قبل از سفر

تصرفات حرم

۱۲۸ نوشتن در کتاب و دیوار

اموال پیدا شده

۱۲۹ استفاده از برق مسجد و حرم

خوابیدن در مسجد

آب وضو

۱۳۰ کیسه کفش

مهر حرم

۱۳۱ اموال حرم

احکام بانوان

۱۳۲ اجازه همسر

اجازه پدر

۱۳۳ اجازه دوران عقد

۱۳۴ اجازه دیدار والدین

حیض در سفر

پرداب مسجد

۱۳۵ جایز در مسجد

امام زادگان و کارکنان

رواق های حرم

حرم امامان علیهم السلام

۱۳۶ خواندن دعای کمیل

۱۴۱ کتابنامه

نسل جوان و فرهیختگان دانش و تلاش، همگی خواهان «خوب»ها و «خوبی»هایند. می‌دانند که ایمان و پاکی درون را با صفا و صمیمیت برون هم‌نوا سازند، به‌طوری‌که زندگی فردی‌شان بر پایه آراستگی و وارستگی استوار گردد و زندگی اجتماعی‌شان بر اساس درستی و راستی شکل بگیرد.

در این میان دانشگاهیان نیز آینه تمام‌نمای فرهنگ و دانش جامعه‌اند و پیشرفت تمدن بشری بر تارک انسان مَهر زده شده است. از این رو تقویت بنیان‌های اعتقادی و کمک به رشد بالذکی بحیه معنوی‌شان از مهمترین وظایف نهادهای فرهنگی جامعه است.

اداره مشاوره و پاسخ معاونت آموزشی و پژوهشی نهاد نمایندگی مقام معظم رهبری در دانشگاه‌ها نیز محفل انسی فراهم آورده تا استعدادهای حوزه و دانشگاه و صاحبان دانش و قلم، گرد هم آیند و آموزه‌های برگرفته از معنی‌یابی و تجربه و دانش بزرگان جامعه بشری را به رشته تحریر درآورند و در اختیار جوانان تشنه علم و معنویت و شیفتگان همت و خدمت قرار دهد.

در میان آثار نوشتاری، قالب پرسش و پاسخ از جذاب‌ترین و تأثیرگذارترین است و روح گفت‌وگوی زنده بیشتر در آن نمایان است.

شایان ذکر است در راستای ترویج فرهنگ دینی، اداره مشاوره و پاسخ نهاد، تاکنون بیش از پانصد هزار پرسش دانشجویی را در موضوعات مختلف اندیشه دینی و مشاوره‌ای پاسخ داده است.

این اداره دارای گروه‌های علمی و تخصصی، به شرح زیر است:

- قرآن و حدیث؛
- تربیتی و روان‌شناسی؛
- احکام؛
- اندیشه سیاسی؛
- فلسفه، کلام و دین پژوهی؛
- فرهنگی و اجتماعی؛
- حقوق و فلسفه احکام؛
- تاریخ و سیره؛
- اخلاق و عرفان؛
- ادیان و مذاهب.

آنچه پیش‌رو دارید برگزیده‌ای از مبانی تربیتی و معرفتی زیارت و آداب و احکام زیارت است که توسط صاحبان اندیشه و قلم حجج اسلام محسن جلالی، محمدعلی یدالله‌پور، علیرضا مستشاری، کاظم دلیری و سیدمحمدتقی محمدی، تهیه شده است و توسط محققان ارجمند آقایان علی امینیان و حسن قدوسی زاده‌ریزایی شده است.

برآنیم با توفیق خداوندی، به تدوین مجموعه‌هایی از این دست، تقدیم شما خوبان کنیم. پیشنهادها و انتقادهای سازنده شما، راهنمای ما در ارائه خدمات فرهنگی هرچه شایسته‌تر و پربارتر خواهد بود.

در پایان از همه همکاران ارجمند اداره مشاوره و پاسخ به‌ویژه حجت الاسلام والمسلمین آقای صالح قنادی که در بازپژوهی و آماده‌سازی این اثر تلاش کرده‌اند، تشکر و قدردانی می‌شود.

دوام توفیقات این عزیزان را در جهت خدمت بیشتر به کتب اهل بیت (علیهم‌السلام) و ارتقای فرهنگ دینی جامعه - به‌خصوص دانشگاهیان - از خداوند متعال مسألت داریم.

الله ولی التوفیق

معاونت آموزشی و پژوهشی نهاد